

RIKTLINJER FÖR VALBEREDNINGEN

Proposition från förbundsstyrelsen

RFSU:s nuvarande riktlinjer för valberedningen antogs av kongressen 2005 och uppdaterades senast på kongressen 2017. Riktlinjerna sammanfattar valberedningens uppdrag och är utgångspunkten för arbetet tillsammans med stadgar och övriga styrdokument.

Riktlinjerna ska fungera som en tydlig utgångspunkt för valberedningen. De ska utgöra en ram som visar vad som är viktigt för organisationen utan att detaljstyra valberedningens arbete. Valberedningen ska med utgångspunkt i riktlinjerna kunna sätta sina egna arbetssätt utifrån de behov som finns i gruppen. Riktlinjerna behövs för att skapa förutsättningar för en valberedning att utföra sitt arbete på bästa sätt.

Tydliga grunder för nomineringsprocessen, mandatperioder och sekretess är av stor vikt såväl för RFSU som organisation som för organisationer som vi är medlemmar i. RFSU är bland annat medlemmar i vår internationella federation IPPF (International Planned Parenthood Federation) som ställer krav på medlemsorganisationer för att säkra att de har en demokratisk styrning. RFSU har både ett ansvar och ett intresse att i så hög utsträckning som möjligt efterleva dessa krav.

RFSU är en medlemsorganisation som främjar förnyelse samtidigt som att organisationen behöver kontinuitet för att motverka sårbarhet. Valberedningen behöver, tillsammans med tydliga riktlinjer, mandat att kunna göra avvägningar för organisationens bästa och presentera genomtänkta förslag till kongressen.

Vid kongressen 2021 antogs RFSU:s långsiktiga strategi Sextanten och förslaget till reviderade riktlinjer utgår bland annat från behovet av riktlinjer som följer Sextanten och som på ett tillgängligt och övergripande sätt skapar ramar för valberedningens arbete. Rubriker, text, språk och budskap har tydliggjorts och dokumentet har blivit mer användarvänligt med en bättre översikt.

Under arbetet med att ta fram nya riktlinjer för valberedning har vi både tittat på våra nuvarande riktlinjer samt andra organisationers motsvarande dokument. Både den nationella valberedningen och lokalföreningarna har getts möjlighet att bidra till det nya förslaget.

Förslag till beslut

att anta förslaget till nya riktlinjer för valberedningen

(FÖRSLAG TILL) RIKTLINJER FÖR VALBEREDNINGEN

Antagna av kongressen 20xx

Tillsättande av valberedning

Kongressen är RFSU:s högsta beslutande organ. En av kongressens viktigaste uppgifter är att utse en förbundsstyrelse för de kommande två åren. Kongressen väljer en valberedning med fem ledamöter och tre suppleanter. Ordförandekonferensen bereder förslag till ny valberedning. Se § 6 Valberedning i stadgan.

Valberedningens uppdrag

Valberedningen ska bereda val av förbundsordförande, övriga förbundsstyrelseledamöter, revisorer, revisorssuppleanter och lämna förslag på arvoderingsgrad för förbundsordförande och eventuellt andra nationella förtroendeposter. Uppdraget innebär att lägga fram ett förslag som tar hänsyn till RFSU:s alla olika delar och som bildar en kreativ, effektiv och strategisk ledning för RFSU.

RFSU:s olika verksamhetsområden består bland annat av:

- Lokalföreningar och ideell verksamhet
- Sexualupplysning
- Politisk påverkan
- Klinisk verksamhet
- Internationellt arbete
- Bolagsverksamhet med kommersiellt syfte

Genom medlemskap i bland annat IPPF, International Planned Parenthood Federation samt Giva Sverige är RFSU skyldiga att ta hänsyn till olika regelverk och riktlinjer för förtroendevalda. Valberedningens uppdrag är att förhålla sig till dessa regler och riktlinjer i relation till de riktlinjer som kongressen beslutar om.

Grunder för nominering

- Alla RFSU:s medlemmar, lokalföreningar och organisationsmedlemmar har rätt att nominera kandidater. Kandidater kan nominera sig själva. Se § 7 Valbarhet i stadgan.
- Kandidater till förbundsstyrelsen bör sökas brett och styrelsen ska som helhet kunna tillgodose RFSU:s mångfacetterade verksamhet.

- I förbundsstyrelsen ska det finnas ledamöter med bred kompetens om SRHR-frågor ur ett intersektionellt perspektiv, exempelvis antirasistiskt arbete.
- Förbundsstyrelsen ska i möjligaste mån vara representativ för samhället vad gäller funktionalitet, sexualitet, klass, religion, ålder, kön, könsidentitet/och eller könsuttryck, etnicitet och hudfärg. Ett intersektionellt perspektiv är därför av särskild vikt att väga in i helheten, tillsammans med geografisk spridning.
- Erfarenhet från idéburen verksamhet och/eller civilsamhället är nödvändigt.
- Erfarenhet från styrelsearbetet i större organisationer är nödvändiga kompetenser i förbundsstyrelsen.
- Styrelsen ska bestå av minst 50 % kvinnor och minst 20 % unga personer under 25 år.
- Personer som kandiderar till förbundsstyrelsen får inte ha betalningsanmärkningar eller skatteskulder som riskerar att påverka våra möjligheter att vara en insamlingsorganisation.

Valberedningens process

Valberedningens arbete ska präglas av ett intersektionellt perspektiv och en kompetensbaserad rekrytering. Arbetet ska sträva efter opartiskhet och icke-diskriminering.

Valberedningen ska planera antal sammanträden utifrån behov för att säkerställa att de fullföljer sina uppgifter. Valberedningen väljer en sammankallande som ansvarar för att arbetet fortlöper enligt riktlinjerna. Valberedning har rätt till ersättning för utlägg för resor och förlorad arbetsinkomst. Vid sådana utlägg skall valberedningen välja de mest ekonomiskt försvarbara alternativen.

Valberedningen har rätt att närvara vid förbundsstyrelsens sammanträden.

Tidsbegränsning av mandatperioder

Förbundsordförande bör inte sitta i mer än 3 mandatperioder i följd (det vill säga max 6 år som förbundsordförande). I övrigt bör valberedningen utgå från IPPF:s riktlinjer för rotation för ledamöter i förbundsstyrelsen. Undantag från IPPF:s riktlinjer kan göras för att säkra kontinuitet i styrelsens arbete.

Sekretess

Så länge valberedningen arbetar med sitt förslag diskuteras det inte utåt. Det innebär att arbetet är att betrakta som sekretessbelagt. Det gäller från uppdragets start fram till och med att valberedningens förslag blir offentligt. Syftet med sekretessen är både att skydda nominerade som inte vill vara öppna förrän de vet att de ingår i valbered-

ningens förslag, och att upprätthålla valberedningens integritet och arbetsro.

Om sekretessen bryts ska ärendet hanteras enligt RFSU:s stadgars § 3.5 Uteslutning och disciplinära åtgärder.

Ändring av riktlinjerna för valberedningen

Riktlinjerna fastställs enligt stadgarna av kongressen.

BILAGA 1. (NUVARANDE) RIKTLINJER FÖR VALBEREDNINGEN

Antagna av kongressen 2005 och senast uppdaterade av kongressen 2017.

Inledning

Kongressen är RFSU:s högsta beslutande organ. En av kongressens viktigaste uppgifter är att utse en förbundsstyrelse för de kommande två åren. RFSU har en tradition där kongressen utvärderar den gångna perioden och lägger fast riktlinjer och inriktningen för den kommande kongressperioden. Utifrån dessa förutsättningar har styrelsen frihet och ansvar att förverkliga besluten från kongressen.

RFSU är en demokratisk medlemsorganisation med lokalföreningar i hela landet och en tung folkbildande aktör. Något som gett RFSU styrka och självständighet är att organisationen har en bred bas av enskilda medlemmar, lokala föreningar och medlemsorganisationer med olika inriktning. Ledamöter till förbundsstyrelsen har hämtats ur alla dessa grupper. Dessutom har RFSU en tradition att förstärka styrelsen med specifik kompetens som bedöms som viktig för organisationen. Personer kan då föreslås som dittills stått utanför medlemsleden. RFSU är en sexualpolitisk organisation som dessutom arbetar med klinisk verksamhet. Genom medlemskapet i IPPF, International Planned Parenthood Federation, omfattas RFSU av IPPF:s regelverk på en rad områden bland annat om styrelsens sammansättning:

The Association's Governing Body is composed of individuals with a diverse set of skills and backgrounds and includes at least 50% women and 20% young people.

At least 20% of the Association's Governing Body at all levels must be made up of people who were below the age of 25 at the time of being elected for their current term.

(IPPF Principles for Member Organizations, Standard 2:1)

RFSU är sedan starten ägare till företag som bedriver en allt större kommersiell verksamhet vars syfte är att generera resurser till den ideella verksamheten.

Valberedningens uppgift är att lägga fram ett förslag till förbundsstyrelse (samt förslag till revisorer med suppleanter) som tar hänsyn till bland annat ovanstående förutsättningar och som dessutom bildar en kreativ och effektiv arbetsgrupp.

Som stöd för valberedningens arbete har kongressen fastställt följande riktlinjer:

A. Förbundsstyrelsens sammansättning

Förbundsstyrelsens sammansättning bör eftersträva mångfald och bred representativitet utifrån exempelvis etnisk/kulturell bakgrund, genus, ålder och bostadsort.

RFSU:s förankring i såväl lokalföreningar, medlemsorganisationer, nätverk och bland människor med speciell kompetens bör avspeglas i styrelsen.

I styrelsen är alla invalda på personliga kvalifikationer. Styrelseledamot nominerad av förening eller organisation är inte formell representant för denna.

I valberedningens förslag bör inget kön ha en lägre representation än 40 procent och minst 10 procent av ledamöterna bör vara under 25 år.

B. Tidsbegränsning

En kombination av förnyelse och kontinuitet är den bästa förutsättning för ett framgångsrikt styrelsearbete. IPPF har formella regler för rotation. Inom RFSU förutsätter vi att valberedning och kongress tar stort intryck av detta. Ingen styrelseledamot bör förslås omväljas flera än sju perioder i följd. Dock bör inte en förbundsordförande sitta i mer än 3 perioder (det vill säga totalt max 6 år i följd) då uppdraget är så omfattande att det riskerar att närma sig omfattningen av en anställning.

Erfarenheter från andra organisationer har visat att den maximalt tillåtna mandattiden riskerar att bli den reella mandattiden. Utgångspunkten för valberedningen ska vara att alla förtroendeposter är obesatta när förslaget ska tas fram.

C. Valbarhet

Alla medlemmar kan väljas till förbundsstyrelsen. Anställda på lokal eller central nivå i förbundet kan inte kandidera. En förtroendevald person ska avsäga sig sitt uppdrag om den får en anställning inom organisationen. Detta gäller inte konsultuppdrag eller avlönade avgränsade aktiviteter/projekt.

Om en person som är talesperson för andra organisationer verksamma inom RFSU:s närliggande frågor eller talesperson för SRHR-frågor inom ett politiskt parti, eller innehar partipolitiska uppdrag med ansvar för SRHR-frågor på lokal nivå, godtar en nominering och blir vald till förbundsstyrelsen, måste personen utan dröjsmål avsäga sig dessa uppdrag.

D. Nomineringar

Alla medlemmar, lokalföreningar och medlemsorganisationer har rätt att nominera personer till förbundsstyrelsen och andra förtroendeuppdrag.

Då RFSU eftersträvar stor bredd i nomineringarna (se ovan) bör resurser satsas på att få in många nomineringar bland annat genom tidningen Ottar, hemsidan och kontakter med lokalföreningar, nationella nätverk medlemsorganisationerna.

Valberedningen bör själva ta fram kandidater under hela processen.

Den nominerade bör vara tillfrågad då det underlättar valberedningens arbete. Med nomineringen ska följa en skriftlig motivering och kontaktpuppgifter till den nominerade.

Valberedningen beslutar om vilket datum nomineringar ska vara valberedningen tillhanda för att tas med i arbetet. Nomineringar efter detta datum ställs till förbundskansliet eller kongressens presidium. Nomineringstiden avslutas under kongressen vid den tidpunkt som kongressen beslutar om. Nomineringar som inte tas med i valberedningens förslag måste väckas igen för att behandlas av kongressen.

Valberedningen är skyldig att återkoppla till nominerade.

E. Valberedningens arbete

Valberedningen planerar och genomför sitt arbete självständigt med administrativt stöd från förbundskansliet. Så länge valberedningen arbetar med sitt förslag diskuteras det inte utåt.

Valberedningen har rätt att närvara vid förbundsstyrelsens sammanträden. Valberedningen bör genom till exempel enkäter och intervjuer med förbundsstyrelsen skaffa sig en bild av hur arbetet i styrelsen fungerat som grupp och för de olika personerna. Generalsekreteraren och andra personer inom organisationen har även kunskap om vilka aktuella och framtida behov som organisationen har och bör därför konsulteras.

F. Presentation av valberedningens förslag

Enligt stadgarna ska valberedningens förslag skickas ut till ombuden senast 30 dagar före kongressen. De föreslagna personerna bör alltid presenteras med ålder, bostadsort, yrke/sysselsättning om de är föreslagna till nyval eller omval och i så fall hur länge de varit förtroendevalda.

För att göra presentationen fylligare ska kandidaternas intresseområde/ämnesområde och de frågor de planerar att engagera sig i beskrivas. Det är viktigt att alla kandidater behandlas likvärdigt.

Nominerade personer som inte finns på valberedningens förslag tas inte med vid presentationen oavsett om de accepterat att kandidera eller ej. Den som vill nominera en person som inte återfinns på valberedningens förslag måste göra detta till förbundskansliet eller kongresspresidiet oavsett om personen tidigare har nominerats till

valberedningen. För att presidiet ska sätta upp en person på valsedel, måste personen vara tillfrågad.

Vid kongressen bör valberedningens sammankallande eller någon annan i valberedningen föredra förslaget.

Alla kandidater till centrala förtroendeposter bör också presentera sig själva. De som står på valberedningens förslag bjuds in att delta på kongressen på RFSU:s bekostnad. Övriga kandidater bekostar sin egen närvaro, så till vida de inte redan är ombud eller på annat sätt deltar på förbundets bekostnad.

Samtliga nominerade till på kongressen valbara poster, som inte aktivt önskar att inte nämnas, ska redovisas i möteshandlingarna.